

Tendències i Models de Negoci del sector Tèxtil-Moda

Aquest projecte està subvencionat pel programa de Projectes Innovadors d'acord amb l'Ordre TRE/293/2010 i està patrocinat pel Servei d'Ocupació de Catalunya i cofinançat pel Fons Social Europeu

Estudi realitzat per:
José A. Guerrero,

amb la col·laboració de:
Natalia Díez

i la participació de:
Beatriz Ocanto
Elena Salcedo
Abel Díaz
Aleix Perdigó

EL SECTOR

1. 2. El context actual del sector tèxtil i de la confecció

El sector Textil i de la confecció ha estat un dels que s'ha adaptat més intensament i ràpidament al fenomen creixent de la globalització i als importants canvis del seu entorn, especialment en l'àrea de la distribució comercial.

Els canvis més representatius en l'evolució de les darreres dècades de la indústria tèxtil – confecció en el nostre país.

1990 – 2000. Crisi de les empreses industrials convencionals, provocada per la desaparició de la gran majoria dels productors de fils i teixits, especialment del sector del cotó. Molts fabricants de vestuari que foren pioners de la industrialització i que dubtaven a l'hora d'adaptar-se al nou model també van seguir la mateixa sort.

2005. Liberalització de les importacions. La signatura del "Acord sobre Tèxtils i Confecció" de Marrakech el 1994 establia una progressiva eliminació de les quotes d'exportació dels països emergents en un termini de deu anys. Per tant, amb l'1 de gener del 2005 arribà la liberalització del tràfic internacional de productes tèxtils i de vestuari. L'any 2007, de cada deu peces de vestir que es compraven a Espanya, 7 eren importades i només 3 estaven produïdes en el nostre país.

2001-2009. Globalització del sector. Aquesta última etapa de gran expansió econòmica proporciona també un considerable creixement de productes tèxtils (es produeix un augment del 29% en només vuit anys) consolidant el nou model productiu / distribuït.

Un estudi del Observatorio Industrial del Sector Textil y de la Confección ens planteja com el sector del tèxtil / confecció ha anat perdent posicions en el context industrial d'Espanya, bàsicament degut a que el seu creixement ha estat inferior al d'altres sectors dintre de la recent evolució de la nostra economia. Inclús en el període de major expansió de l'economia del país entre els anys 1985 i 2008, el tèxtil / confecció va créixer un 1,25% de mitjana anual, quan la de la indústria estava sobre el 5,6%.

Aquest diferencial de creixement s'ha accelerat de forma negativa des de l'any 2000, coincidint amb el procés de globalització del sector i les transformacions que aquest fenomen ha suposat per a la seva estructura i funcionament. En aquest període, el creixement del sector ha estat negatiu comparat amb el comportament positiu del conjunt industrial.

L'augment de la competència dels països en desenvolupament que basen la seva capacitat competitiva en uns baixos costos de mà d'obra ha afectat tots els subsectors tèxtils i especialment la confecció. Aquest fet ha generat que les importacions segueixin una tendència a l'alça, especialment després de la liberalització dels intercanvis comercials internacionals que va culminar amb la seva plena obertura l'1 de gener del 2005. Altres factors de gran transcendència pel sector, a més de l'emergència de la Xina com a líder mundial tèxtil, són la progressiva concentració de la distribució comercial i la seva aposta per polítiques de subministrament a escala global.

La indústria tèxtil Moda: un sector en crisi? Aquesta pregunta que ens serveix per introduir una caracterització de la realitat del sector, ja se la plantejava el "Observatorio Industrial del Sector Textil y de la Confección" en el seu estudi "El Nuevo Sector Textil / Confección" (amb el finançament del Consejo Intertextil Español).

El sector tèxtil i de la confecció ha estat un dels que s'ha adaptat més intensament i ràpidament al fenomen creixent de la globalització i als importants canvis del seu entorn, especialment a l'àrea de la distribució comercial.

L'estudi identifica com el sector tèxtil / confecció espanyol, que havia estat un dels pilars en el procés d'industrialització, des de fa molts anys està patint un profund procés de canvi que es podria identificar, en una primera etapa, pel creixement i la modernització i, més endavant, a partir dels anys noranta, per una rapidíssima globalització.

El sector tèxtil i de la confecció encara té un paper important dintre de l'estructura industrial espanyola, ja que en ell hi treballen 200.000 persones de forma directa, xifra que representa el 6% del total de l'ocupació industrial. L'aportació al producte industrial és del 3,3% del total, i les seves exportacions representen el 5,9% del global de les vendes industrials fetes a l'estranger durant l'any 2010.

Dintre de la UE, Espanya representa la desena part del conjunt europeu, i ocupa la cinquena posició dintre dels països comunitaris després d'Alemanya, Itàlia, el Regne Unit i França. L'activitat tèxtil de capçalera (filatures i teixits) està principalment concentrada a Catalunya i la Comunitat Valenciana, mentre que la confecció i el gènere de punt estan distribuïts per tot el territori nacional.

La petita i mitjana empresa (PIME) és la que predomina en l'activitat tèxtil ja que les PIMES tenen una major flexibilitat per seguir les evolucions, especialment importants en el sector de la moda. Aquest fet representa una característica diferencial en el cas tèxtil.

Font: CITYC, febrer 2011-06-02

L'informe afegeix: **"Aquesta millora s'ha produït bàsicament pel creixement de la demanda d'exportacions, ja que el mercat intern ha continuat a nivells negatius, reflectint així la tònica general de l'economia espanyola".**

1. 2. 1 El sector en xifres

Dades econòmiques

- La producció del sector tèxtil a la UE-27, que patí un retrocés de l'ordre d'un 6% en termes reals durant 2008, va continuar decreixent amb força durant l'any 2009, arribant a una davallada del 17% en el subsector tèxtil i de l'11% en el de vestuari. La facturació global corresponent ascendí a 194.000 milions d'euros.
- La crisi econòmica ha afectat també els intercanvis de la Unió Europea amb l'exterior. Durant l'any 2009, tant les importacions com les exportacions experimentaren un creixement negatiu respecte el 2008. Concretament, es registrà una davallada en valor del 7% i del 16% en les importacions i exportacions respectivament.
- En el mercat espanyol, la crisi econòmica provocà una caiguda històrica en el sector durant l'any 2009, fins i tot superant la registrada l'any 2005. Aquesta situació va ser bàsicament provocada per l'evolució negativa de la demanda, que va patir un descens de gairebé el 10% respecte el 2008, fruit de la contracció del consum familiar i de la compra d'habitatges
- L'evolució negativa de la demanda provocà importants caigudes en la producció espanyola de 2009, que experimentà un retrocés d'un 20%, quasi el doble de la davallada del 2008.
- Els productes asiàtics són els més importants en el conjunt de les compres exteriors del context català, ja que el seu percentatge representa un 42% del total. Dins d'aquest segment, el 45% procedeix de la Xina.

Dades d'ocupació

- La Unió Europea-27 perdé 35.000 empreses i 510.000 llocs de treball entre el 2005 i el 2009, encara que manté una ocupació de 2,3 milions de persones, xifra que representa l'1,0% de la població activa a Europa.
- En el conjunt d'Espanya, l'ocupació va disminuir un 12% en el 2009 i accelerà la tendència negativa iniciada l'any anterior amb el començament de la crisi, quan els llocs de treball es van reduir un 5,9%. El sector proporciona ocupació a unes 160.000 persones a nivell espanyol.
- A Catalunya, l'important caiguda de l'activitat i les dificultats financeres de les empreses han tingut una forta repercussió negativa sobre el nivell d'ocupació del sector. El nombre d'afiliats a la Seguretat Social es reduí un 18,6% de mitjana anual envers l'11,7% de l'any 2008, amb la qual cosa la pèrdua d'ocupació acumulada des del 2000 arriba a un 57,7%. L'ocupació del sector a Catalunya es calcula que és d'un 40.000 persones.
- El tèxtil de capçalera representa el 54% de l'ocupació del sector a Catalunya. És l'àmbit amb més presència, però també el que ha sofert una major reconversió en les seves estructures i funcionament. D'altra banda, el paper de l'àmbit de la confecció també és important a Catalunya, ja que representa un 35% de l'ocupació del sector.

Fonts: Centro de Información Textil y de la Confección (CITYC); Instituto Nacional de Estadística (INE); Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat); Observatorio Industrial Textil-Confección (Ministerio de Industria, Turismo y Comercio).

1. 2. 2. Balanç de 2010

Després d'una conjuntura especialment greu l'any 2009, la majoria dels indicadors semblen assenyalar una petita recuperació en el sector.

Aquesta recuperació es basa en un augment en el dinamisme dels mercats exteriors, com a contraposició al descens del mercat espanyol, il·lustrat pel baix creixement del consum. La mostra d'això és que la despesa en roba de vestir retrocedeix un 3%, malgrat que aquesta davallada ha tingut una major incidència en els preus que no pas en la quantitat de peces comprades. El mercat de tèxtil / llar també s'ha vist molt afectat degut a la seva relació amb el sector immobiliari.

Tal i com hem dit, la demanda exterior ha tingut una evolució més favorable. Les exportacions del sector tèxtil / confecció han tingut un increment del 9% del valor sobre les del mateix període de l'any 2009, superant els 8.500 milions. L'impuls de la demanda exterior ha estat bàsic per la progressiva millora de la situació conjuntural del sector, superant així el seu punt àlgid de la crisi, això es veu reflectit en una millor evolució de la producció (-0,5%) i de l'ocupació (-6%) durant aquest any, sempre en comparació amb les dades molt negatives del 2009 (-15,8% i -10,4% respectivament).

DADES D'EVOLUCIÓ DEL SECTOR TÈXTIL / CONFECCIÓ

Milions €

	2006	2007	2008	2009	2010
OCUPACIÓ (000)	206,0	196,5	182,3	163,4	150,3
PRODUCCIÓ	11.415	11.390	10.390	8.750	8.700
IMPORTACIONS	12.396	13.420	13.682	11.795	13.305
EXPORTACIONS	7.303	7.775	8.020	7.821	8.544
BALANÇA COMERCIAL	-5.093	-5.645	-5.662	-3.974	-4.761

EXPORTACIONS

	2006	2007	2008	2009	2010
FIBRES	198	260	168	112	116
MANUFACTURES TÈXTILS	3.104	3.189	2.885	2.547	2.808
MANUFACTURES PUNT I CONFECCIÓ	4.001	4.326	4.967	5.162	5.620
T O T A L	7.303	7.775	8.020	7.821	8.544

IMPORTACIONS

	2006	2007	2008	2009	2010
FIBRES	316	343	289	220	269
MANUFACTURES TÈXTILS	3.669	3.748	3.356	2.630	2.999
MANUFACTURES PUNT I CONFECCIÓ	8.411	9.329	10.037	8.945	10.037
T O T A L	12.396	13.420	13.682	11.795	13.305

Font: Cityc, febrer 2011 (a partir de fonts de l'INE, MTIN i Departament d'Aduanes)

1. 2. 3. Perspectives

Les perspectives anuncien una milloria de la situació, apuntant a que hi haurà nivells d'activitat i d'ocupació més favorables que durant l'any 2010. Aquest període post crisi està rodejat de diferents factors que assenyalen a una incertesa sobre la intensitat i l'abast d'aquesta recuperació. Concretament, els principals pel sector són:

- Les fluctuacions monetàries, tant les generades pel mercat com les provinents de les intervencions públiques, són un factor constant d'inestabilitat perquè afecten les compres, ja que aquestes estan expressades en dòlars, i també les vendes fora de la Zona Euro.
- Es mantenen les dificultats d'accés al crèdit per part de les empreses tèxtils, si bé s'ha notat una petita millora respecte a l'any anterior. Aquest problema, que representa un fre per al seu creixement, seguirà present fins que els mercats internacionals es normalitzin i s'hagi acabat amb la reforma de les institucions de crèdit a Espanya.
- Les tensions en el mercat de fibres, especialment del cotó, provoca molts problemes de subministrament. El cotó ha arribat a preus rècord mai vistos en els darrers quinze anys, com a conseqüència de les poques existències mundials d'aquest producte, de la reducció d'oferta del Paquistán i dels entrebancs que hi ha a l'exportació en certs països.
- L'actual tendència de millora en l'activitat encara no ha tingut una repercussió directa en la situació econòmico-financera de les empreses, ja que els preus continuen molt baixos davant d'un mercat més actiu però encara incert. A més a més, cal tenir en compte el rebrot inflacionista en els mercats de les fibres.